Posudek diplomové práce

Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy
Katedra francouzského jazyka a literatury

Autor diplomové práce: **Bc. Marie Eiblová**
Název diplomové práce: **LA FAUTE ET L'ERREUR DANS L'ENSEIGNEMENT DU FLE DANS LES LYCÉES TCHÈQUES**
Vedoucí diplomové práce: Mgr. Tomáš Klinka
Oponent diplomové práce: Mgr. Kateřina Vychopňová, Ph.D.

Bc. Marie Eiblová se ve své diplomové práci, jež navazuje na její práci bakalářskou, zabývá chybou ve výuce francouzštiny jakožto jazyka cizího na českých gymnáziích. V teoretické části práce se autorka věnuje definování pojmu chyba z pohledu jazykové normy a jazykového úzu, vymezení chyb, kterých se čeští žáci dopouštějí nejčastěji (užití konjunktivu, členů, předložek, znalost ustálených slovních spojení, větné syntaxe a pořádku slov ve větě), práci s chybou a jejich evaluaci, prostor je také věnován vysvětlení pojmů s chybou úzce spojených, jako jsou interference, transfer, atd. Poslední podkapitola teoretické části je zasvěcena chybám v písemném projevu žáků, tedy tématu, které je následně rozpracováno v části experimentální. Nutno podotknout, že ačkoliv autorka předesílá, že se v experimentální části práce bude zaměřovat na chyby v projevu písemném, v teoretické části jsou povětšinou zmiňovány a udávány výčty a typy chyb náležející k produkci ústní (např. str. 32-33).

Ve druhé části práce, experimentální, autorka představuje respondenty svého výzkumu - studenty dvou pražských gymnázií - a text, s jehož pomocí ověřila své výzkumné hypotézy. Překlad jako typ textu pro zjištění chyb v písemné produkci žáků mi připadá pro cíle a potřeby této práce jako vhodná volba, nicméně je třeba mít na paměti, že v reálném životě se s ním žáci setkají jen zřídkakdy, a navíc, vyjadřujeme-li se spontánně, ať už ústně či písemně, máme k dispozici velké množství kompenzačních strategií, tudíž, nevíme-li, jak něco říct, jak se vyjádřit, "nějak to opíšeme", vyjádříme jinak, popřípadě nakonec neřekneme vůbec. Některých chyb, kterých se žáci dopouštěli, by se tedy v jiném typu textu zcela jistě vyvarovali. Pozitivně hodnotím hlavně druhou část experimentální části, kde autorka vede rozhovor s žáky nad jejich chybami, rozebírá je s nimi, klade jim otázky týkající se stylu výuky, učení, hodnocení atd. Pěkná je taktéž analýza zmíněných chyb (kap. 2.3) a shrnující přehledy na koncích jednotlivých kapitol.

Z formálního hlediska práce požadavky na diplomovou práci splňuje, objevuje se však velké množství gramatických chyb a překlepů. V pořádku není také zápis elektronických zdrojů v bibliografii, objevují se citace některých zdrojů bez udání roku vydání citovaného zdroje (např. Janíková p. 25), atd.

Dále uvádím několik námětů k zamyšlení, případně k diskuzi během obhajoby práce, vyplývající jak z teoretické, tak praktické části:

- Autorka při polemice nad pojmem chyba cituje Chomského (str. 2) a jeho tvrzení, že pro posouzení správnosti větných struktur stačí hledisko akceptability rodilým mluvčím. Otázkou však zůstává, jakého rodilého mluvčího má autorka na mysli? Jakého má být tento člověk vzdělání, oboru? Nemá člověk

s lingvistickým vzděláním jinou míru akceptability než člověk, jenž svá studia ukončil brzy a nikdy se jazyku jako takovému nevěnoval?

- Diplomantka vysvětluje pojetí chyby (str. 4), představuje jakousi defninici, není však citován žádný autor ani slovník. Překvapivé je, že chyba ve výslovnosti je dle tohoto vymezení brána jako “faute”, nicméně v odborné literatuře většinově vnímána jako “erreur”.
- Příklad “chyby” z autentického materiálu (str. 7): “y a”, místo “il y a” a vypuštění části záporu “ne”, které autorka hodnotí jako chyby. Otázka zní: nejsou tyto příklady spíše kladným využitím autentického dokumentu? Vyjádření dokládá aktuální spontánní výslovnost. Jedná se tedy opravdu o chyby nebo spíše o jisté odchylky, které však žáky připravují na reálný život, reálný jazyk? Nedostává se se tento typ autentických dokumentů do manuálů právě z tohoto důvodu, a není na učiteli, aby žákům dané jevy vysvětlil a vytěžil z toho maximum?
- Diplomantka neudává jazykovou úroveň žáků, kteří se zúčastnili experimentu (dle CERRJ). Vzhledem ke zvážení náročnosti zadaného úkolu (překlad z čj do fj) z pohledu gramatického a lexikálního je tato informace pro daný typ výzkumu velmi důležitá. Dle požadované úrovně znalosti konjunktivu odhaduji úroveň na B1, nicméně i pro tuto úroveň mi např. očekávaný překlad „il vaudait mieux“ připadá těžký.
- V rozhovoru s autorkou žáci přiznávají (str. 47), že jim není znám důvod užití konjunktivu ve francouzštině. Otázka tedy zní: není to chyba učitele? Zajímaly se vyučující, o jejichž třídy se jednalo, o výsledky výzkumu?

I přes některé výše zmíněné výhrady práci Bc. Marie Eiblové **doporučuji k obhajobě**.

V Praze dne 28. 8. 2014 Mgr. Kateřina Vychopňová, Ph.D.

podpis